

Odešel oblíbený profesor, matematik Jiří Cihlář. Bylo nám ctí s ním pracovat

29.10.2024 - | Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

Ve věku 81 let skonal v sobotu 26. 10. 2024 v brzkých ranních hodinách vynikající učitel a nezapomenutelný člověk Jiří Cihlář. Je a vždy bude silně spjatý s ústeckou univerzitou, zejména s pedagogickou a přírodovědeckou fakultou, se svým milovaným oborem a lidmi, kteří ho měli rádi a vážili si ho. Byl pro ně veselým, laskavým a moudrým rádcem i kolegou.

Prof. RNDr. Jiří Cihlář, CSc., nastoupil v roce 1966 jako učitel na Gymnázium Na Skřivánku v Ústí nad Labem. Během svého tříletého působení na této škole vyučoval také externě matematickou analýzu na katedře matematiky Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem a spolupracoval s výpočetním střediskem podniku Setuza na spuštění počítačového zpracování mezd a tvorbě autokódu pro Robotron 100. **V roce 1969 byl přijat na katedru matematiky Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem jako interní pracovník.**

Významně se podílel na **založení a dalším rozvoji Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem**. Po roce 1991 koncipoval výuku matematiky na dvou nových fakultách - fakultě životního prostředí a fakultě sociálně ekonomické - a na obou také zpočátku matematiku vyučoval. V dalších letech pracoval jako **prorektor univerzity pro vědu, resp. jako prorektor pro rozvoj a informatiku, po dvě funkční období byl také předsedou akademického senátu, byl členem vědecké rady univerzity i vědeckých rad některých jejích fakult, členem Etické komise UJEP, opakovaně byl vedoucím katedry matematiky na Pedagogické fakultě UJEP.**

Podílel se na **akreditaci studijních programů** učitelství i na studijním programu Matematika ve firmách a veřejné správě. Byl vedoucím více než sta bakalářských a diplomových prací, byl též školitelem ve vědecké přípravě pracovníků i později v doktorandském studiu. V průběhu let publikoval deset skript pro předměty, které přednášel, podle jeho skript přednášeli i jeho kolegové na MFF UK.

Věnoval se i soutěžím v rámci **Studentské vědecké a odborné činnosti**, pod jeho vedením se studenti zúčastňovali celostátních kol a dvakrát byli i vítězi v matematické sekci. Řadu let vyučoval didaktiku matematiky v doplňkovém pedagogickém studiu v rámci **celoživotního vzdělávání**, a přispíval tak ke zlepšování kvalifikační struktury učitelské obce Ústeckého kraje. Organizoval též kurz Statistická analýza dat pro pracovníky a doktorandy univerzity, jeho ochoty konzultovat v oblasti zpracování vědeckých výzkumů využily desítky pracovníků univerzity. Velmi příznivě byly přijímány jeho přednášky v rámci šestisemestrálního kurzu Matematika jako součást lidského poznání a kultury, který opakovaně realizoval v rámci **Univerzity třetího věku**. Přednášel také pro **Café Nobel a Teen Age University**.

Jeho **vědecké zaměření** bylo směřováno do dvou hlavních oblastí - **didaktiky matematiky a teorie pravděpodobnosti a matematické statistiky**. V didaktické oblasti se zabýval zejména teorií překážek a kognitivního konfliktu, vývojem konceptu nekonečna, aplikacemi matematiky ve vyučování a využíváním ICT ve výuce, tvorbou kulikulárních standardů a testováním znalostí žáků, učebnicovou tvorbou, prací s nadanými žáky a popularizací matematiky. V oblasti teorie pravděpodobnosti a matematické statistiky se věnoval zejména biometrii, modelování procesů v lidském těle, plánování výzkumů a analýze statistických dat.

Jiří Cihlář byl **řešitelem i spoluřešitelem řady projektů** financovaných Grantovou agenturou

České republiky i Technologickou agenturou České republiky, ve spolupráci s CERMATEm řešil projekty zaměřené na konkretizaci očekávaných výstupů v Rámcovém vzdělávacím programu základního vzdělávání a na testování žáků při přijímacích zkouškách a maturitních testech.

Působení prof. Cihláře v didaktice matematiky má **celostátní i mezinárodní rozměr**, v zahraničí spolupracoval zejména s kolegy na Univerzitě v Oslo, na Pedagogické univerzitě v Krakově a na slovenských univerzitách. Přednášel v tuzemsku i v zahraničí na řadě konferencí s didaktickým zaměřením, měl přednášky v doktorském studiu na Institutu matematické statistiky AP v Krakově, byl členem státních zkušebních komisí na Matematicko - fyzikální fakultě UK v Praze a na Pedagogické fakultě Technické univerzity v Liberci i členem oborové rady doktorského studia studijního oboru Didaktika matematiky na Přírodovědecké fakultě UP v Olomouci.

Oponoval řadu **habilitačních a doktorských disertačních prací**, byl členem mnoha komisí pro habilitace i pro jmenování profesorem. Byl posuzovatelem grantových přihlášek pro GAČR a recenzentem mnoha monografií a dalších publikací (prof. Vopěnka, prof. Kuřina a další).

Významné bylo také jeho **autorství učebnic** pro základní školy - vytvořil spolu s prof. Melicharem a doktorem Zelenkou ojedinělou sadu pracovních učebnic pro 1. až 9. ročník základní školy a spolu s doktorem Zelenkou pak kompendium čtyř učebnic matematiky pro druhý stupeň ZŠ, které jsou na řadě základních škol i víceletých gymnáziích doposud používány. Během let uskutečnil na mnoha místech republiky stovky přednášek pro učitelskou veřejnost, kde seznamuje učitele s novými didaktickými poznatky.

Záslužné bylo také působení prof. Cihláře v **Jednotě českých matematiků a fyziků**, kde se zaměřoval zejména na práci s talentovanými žáky a přednášky, semináře a pracovní dílny pro učitele základních a středních škol. V roce 1972 založil tradici Letních škol matematiky pro studenty středních škol tehdejšího Ústeckého kraje, od tohoto roku se každoročně o prázdninách setkávají vybraní zájemci o matematiku a fyziku na různých místech kraje a rozvíjejí své matematické schopnosti a dovednosti. Později se letní školy rozšířily i pro žáky základních škol i pro učitele matematiky a fyziky všech stupňů škol. Do dnešní doby mají letní školy více než tisíc absolventů.

V minulosti byl aktivním členem výboru ústecké pobočky a Krajského výboru Matematické olympiády, **za péči o matematické talenty obdržel několik pedagogických vyznamenání a sjezd Jednoty mu udělil v roce 2006 čestné členství. Za rok 2023 mu byla výborem České matematické společnosti udělena Oborová matematická medaile Jednoty českých matematiků a fyziků.**

V rámci didaktické osvěty prof. Cihlář úzce a dlouhodobě **spolupracoval s řadou základních i středních škol** na jejich konkrétních projektech (například s gymnáziem v Teplicích či základní školou Pod Vodojemem v Ústí nad Labem) a péči o talenty. Vedl řadu úspěšných prací přihlášených do soutěže SOČ, mezi jeho žáky jsou i vítězové celostátních kol. Byl zapojen jako expert i do projektu IKAP Ústeckého kraje (Implementace krajského akčního plánu), který je zaměřen na matematickou gramotnost.

Rozsáhlá byla také spolupráce prof. Cihláře s praxí, byl členem krajského školského výboru i školské komise na Magistrátu města Ústí nad Labem. Připravil vícedenní kurz s tématem Statistická analýza dat pro firmy a instituce, který byl zaměřen jak na zvládnutí teorie statistických metod, tak i na získání praktických dovedností v práci s moderními statistickými programy na PC (realizoval jej pro Firmu ADLER Czech, a.s.). Byl také pravidelným konzultantem lékařů Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem v oblasti matematické statistiky, řada výzkumů tamních klinik se opírala o statistická zpracování na softwaru UJEP a většina z nich vyústila ve společných publikacích v renomovaných periodických s impakt faktorem.

Prof. Jiří Cihlár získal za celoživotní přínos **Cenu hejtmana za vědu a výzkum za rok 2018**.

<https://www.ujep.cz/cs/50808/odesel-oblibeny-profesor-matematik-jiri-cihlar-bylo-nam-cti-s-nim-pracovat>